

Administracinio nusižengimo byla Nr. 2AT-41-699/2018
Teisminio proceso Nr. 4-69-3-01713-2017-4
Procesinio sprendimo kategorijos:
19.10; 21.3.3; 21.12.6
(S)

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2018 m. spalio 10 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Armano Abramavičiaus (kolegijos pirmininkas), Audronės Kartanienės ir Aldonos Rakauskienės (pranešėja),

teismo posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo pagal **administracinę atsakomybę patraukto asmens A. P. atstovo advokato S. D.** prašymą, vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ir ANK) 658 straipsnio 1 dalies 5 punktu, atnaujintą administracinio nusižengimo bylą.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Bylos esmė

1. A. P. Kauno apylinkės teismo 2017 m. spalio 19 d. nutarimu nubausta pagal ANK 506 straipsnio 2 dalį 60 Eur dydžio bauda ir 506 straipsnio 4 dalį 120 Eur dydžio bauda; šias administracines nuobaudas subendrinus pagal ANK 38 straipsnio 2 dalį, paskirta subendrinta nuobauda – 120 Eur dydžio bauda, už tai, kad 2017 m. rugpjūčio 21 d. apie 8.30 val., būdama prie pastato (*duomenys neskelbtini*), nepakluso teisėtiems uniformuotų policijos pareigūnų reikalavimams išeiti iš juosta „STOP POLICIJA“ aptvertos teritorijos. Iš teritorijos, aptvertos juosta „STOP POLICIJA“, buvo išvesta jėga, tačiau toliau nevykdė teisėtų policijos pareigūnų reikalavimų – peržengė juostą „STOP POLICIJA“ ir pateko į aptvertą teritoriją; taip pažeidė Lietuvos Respublikos policijos įstatymo 21 straipsnį.
2. Kauno apygardos teismo 2017 m. gruodžio 21 d. nutartimi administracinę atsakomybę patrauktos A. P. atstovo advokato S. D. apeliacinis skundas atmestas ir Kauno apylinkės teismo 2017 m. spalio 19 d. nutarimas paliktas nepakeistas.

3. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų atrankos kolegijos 2018 m. kovo 13 d. nutartimi administracinėn atsakomybėn patrauktos A. P. atstovo advokato S. D. prašymas priimtas ir administracinio nusižengimo byla atnaujinta.

II. Prašymo atnaujinti administracinio nusižengimo bylą ir atsiliepimo į ją argumentai

4. Administracinėn atsakomybėn patrauktos A. P. atstovas advokatas S. D. prašo pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų sprendimus panaikinti ir administracinę teiseną A. P. nutraukti, jei nepadarius veikų, turinčių administracinių nusižengimų, numatytų ANK 506 straipsnio 2 ir 4 dalyse, požymių. Pareiškėjas prašyme nurodo:
 - 4.1. Abiejų instancijų teismai netinkamai aiškino ir taikė ANK 506 straipsnio 2 ir 4 dalies, Policijos įstatymo 21 straipsnio, Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 14 straipsnio 2 dalies, Kauno miesto želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 32 ir 43.2 punktų, Orhuso konvencijos bei Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 3 straipsnio nuostatas, neteisingai kvalifikavo policijos pareigūnų veiksmus kaip teisėtus, taip padarė esminius materialiosios teisės pažeidimus, kurie turėjo įtaką neteisėto nutarimo ir nutarties priėmimui, todėl teismų priimti sprendimai yra nepagrįsti, neteisėti ir naikintini.
 - 4.2. Plačiau aptardamas įvykio aplinkybes, pareiškėjas teigia, kad nagrinėjamu atveju susidarė situacija, kai apeliacinės instancijos teismas, spręsdamas klausimą dėl tame pačiame įvykyje dalyvavusių skirtingų asmenų – administracinėn atsakomybėn patrauktos A. P., jos atstovo advokato S. D. ir V. J. – administracinės atsakomybės pagal tą pačią teisės normą, t. y. ANK 506 straipsnio 2 ir 4 dalis, pateikė du skirtingus šios normos aiškinimus ir visiškai skirtingai kvalifikavo patį įvykį. Pareiškėjo nuomone, taip apeliacinės instancijos teismas suformavo prieštaringą teismų praktiką, kuri yra netoleruotina vykdant teisingumo funkciją ir pažeidžia teisinio apibrėžtumo imperatyvą.
 - 4.3. Prašyme atnaujinti administracinio nusižengimo bylą neginčijama aplinkybė dėl įvykyje dalyvavusių asmenų nevykdyto policijos pareigūnų nurodymo išeiti iš juosta „STOP POLICIJA“ aptvertos teritorijos. Tačiau pareiškėjas pažymi, kad pagal Policijos įstatymo 21 straipsnio nuostatas, įgyvendindamas policijos uždavinius, pareigūnas turi teisę duoti sau nepavaldiems asmenims tik teisėtus nurodymus ar pateikti reikalavimus. Tai reiškia, kad privalomi vykdyti tik teisėti policijos pareigūnų nurodymai ir nagrinėjamu atveju pareigūnai turi įrodyti, kad jų reikalavimai buvo pagrįsti ir teisėti, nes pareigūnų veiksmų teisėtumas nėra preziumuojamas. Tačiau nagrinėjamoje byloje teismai skundžiamuose sprendimuose nepagrįstai nurodė, kad policijos pareigūnai neturi pareigos išmanyti teisės aktų reikalavimus, o pagal Policijos įstatymo 21 straipsnio nuostatas policijos pareigūnų nurodymai yra teisėti ir privalomi kitiems asmenims *per se (savai)*.
 - 4.4. Pareiškėjas teigia, kad įvykio metu pareigūnams buvo suteikta visa aktualia informacija, jie buvo supažindinti su esamu teisiniu reguliavimu ir jiems pateikti visi aktualūs dokumentai, patvirtinantys, kad vyksta akivaizdus ginčas dėl teisės. Nors teisingumą vykdo tik teismas, nagrinėjamu atveju pareigūnai, objektyviai neišsiaiškinę situacijos, ėmėsi prievartinėmis priemonėmis operatyviai spręsti kilusį ginčą dėl teisės, susirinkusius žmones, tarp jų ir A. P., aptvėrė juosta „STOP POLICIJA“ ir nurodė pasišalinti iš aptvertos teritorijos, o vėliau prieš susirinkusius žmones panaudojo fizinę prievartą. Abiejų instancijų teismai į tokias nagrinėjamos bylos faktines aplinkybes nepagrįstai nekreipė dėmesio ir jų teisiškai nepagrįstai nevertino, taip padarė esminį materialiosios teisės pažeidimą, netinkamai

aiškindami ir taikydami Policijos įstatymo 4 straipsnio 2 dalies, 25 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatas. Teismai, selektyviai taikydami pastarojo įstatymo minėtas nuostatas ir pripažindami tokį policijos pareigūnų teisės taikymo būdą pagrįstu ir teisėtu, nepagrįstai neatsižvelgė į suinteresuotos visuomenės, taip pat ir A. P. bei kitų įvykyje dalyvavusių asmenų, teises. Kartu pareiškėjas teigia, kad įvykio metu susirinkusių asmenų aptvėrimas juosta „STOP POLICIJA“ ir po to nurodymų atlaisvinti aptvertą teritoriją davimas buvo savitiksliai policijos veiksmai, nors susirinkę žmonės elgėsi išimtinai teisėtai ir neatliko jokių neteisėtų veiksmų, ir būtent policijos pareigūnai savo nepagrįstais veiksmais dirbtinai sukūrė administracinio nusižengimo situaciją, kuri tapo pažeidimo dalyku. Juolab kad visi minėti asmenys į policijos aptvertą teritoriją pateko ne savo iniciatyva, o buvo be jokio pagrindo aptverti būdami toje vietoje, kurioje jie turėjo pagrindo manyti, kad ketinama žaloti ir neteisėtai šalinti miesto želdinius, ir kurioje jie susibūrė iš anksto ketindami įgyvendinti Želdynų įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje įtvirtintas pareigas. Dėl to pareiškėjas teigia, kad teismai netinkamai taikė pastarojo įstatymo minėtų normų nuostatas, nes pilietinių teisių įgyvendinimas nagrinėjamoje byloje buvo nepagrįstai ir neteisėtai kvalifikuotas kaip administracinis nusižengimas. Juolab kad asmuo negali atsakyti už veiksmus, kuriuos jis atliko įgyvendindamas teisės aktuose tiesiogiai nustatytas pareigas.

- 4.5. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai aiškino ir Kauno miesto želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 32 punkto reikalavimą bei įvykio aplinkybę, kad ketinami kirsti medžiai nebuvo privalomai pažymėti kaip šalintini (raudonais kryžiais), nepagrįstai laikė teisiškai nereikšminga. Taip pat netinkamai aiškino ir Kauno miesto želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 43.2 punkto reikalavimus, kurie imperatyviai draudžia šalinti miesto želdinius jų vegetacijos laikotarpiu, kuris baigiasi tik lapkričio mėnesį, ir šis draudimas galioja nepriklausomai nuo to, ar išduotas reikiamas leidimas, nes tiek šis punktas, tiek tų pačių taisyklių 32 punktas nustato darbų vykdymo tvarką, privalomą bet kuriam želdinių šalinimo darbus vykdančiam asmeniui. Tai reiškia, kad bandymas šalinti medžius jų vegetacijos laikotarpiu buvo neteisėtas ir turėjo būti užkardytas. Dėl to pareiškėjas mano, kad įvykio metu A. P. ir kiti su ja dalyvavę asmenys pagrįstai ir teisėtai siekė neleisti žaloti miesto želdinių ir laikinai užkirsti kelią tokiems neteisėtiems veiksams, kaip tai numato minėtos Želdynų įstatymo 14 straipsnio 2 dalies nuostatos.
- 4.6. Apibendrindamas pareiškėjas teigia, kad A. P. atžvilgiu administracinė atsakomybė yra negalima, nes policijos pareigūnų nurodymai įstatymo pareigas vykdančioms įvykio metu susirinkusiems, tiesiogiai jiems nepavaldiems asmenims nebuvo teisėti, jie neturėjo jokio pagrindo paklusti tokiems nurodymams bei, priešingai, turėjo įgyvendinti įstatyme įtvirtintas pareigas ir apsaugoti miesto želdinius nuo neteisėto žalojimo.
5. Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato viršininkas Darius Žukauskas atsiliepimu į administracinę atsakomybę patrauktos A. P. atstovo advokato S. D. prašymą atnaujinti administracinio nusižengimo bylą prašo šį prašymą atmesti. Pareigūnas atsiliepime į prašymą nurodo:
 - 5.1. Abiejų instancijų teismai tinkamai įvertino byloje surinktų įrodymų visumą ir priėmė teisingą nutarimą ir nutartį A. P. administracinio nusižengimo byloje. Pirmosios instancijos teismas, priimdamas nutarimą nagrinėjamoje byloje, įrodymus vertino nepažeisdamas jų vertinimo taisyklių, tinkamai ir visapusiškai ištyrė ir įvertino visas aplinkybes, įrodymai įvertinti laikantis administracinių nusižengimų teisenos nuostatų. Apeliacinės instancijos teismas, išnagrinėjęs apeliacinį skundą ir priimdamas nutartį, pagal savo kompetencijos ribas tinkamai patikrino ir įvertino pirmosios instancijos teismo nutarimo teisėtumą ir pagrįstumą. Priešingai nei teigia pareiškėjas, teismai nepadarė jokių esminių materialiosios

ar proceso teisės pažeidimų, kurie galėjo turėti įtakos neteisėtų sprendimų priėmimui. Pareiškėjo prašyme nurodyti motyvai, argumentai vertintini kaip gynybinė pozicija ir prielaidos, kurios iš esmės nepašalina būtinų administracinio nusižengimo sudėties elementų. Be to, A. P. atstovas advokatas iš esmės ginčija įrodymų vertinimą ir faktines bylos aplinkybes, o tai yra apygardos ir apylinkės teismų nagrinėjimo dalykas.

- 5.2. Atsiliepime teigiama ir tai, kad įvykio metu Policijos įstatymo 5 ir 21 straipsnių reikalavimai nepažeisti, A. P. pažeidimus padarė tiesiogine tyčia, daugelio asmenų akivaizdoje, žinodama ir suprasdama, kad policijos pareigūnai jų pareigų vykdymo metu laikomi valdžios atstovais ir jų nurodymai teisės aktų vykdymo prasme yra privalomi tarnybiškai nepavaldiems asmenims, nesilaikė teisės aktų ir jų laikymąsi sąmoningai ignoravo, negerbė bendro gyvenimo taisyklių. Be to, įvykio metu jokie kiti dokumentai, kurie panaikintų ar sustabdytų išduoto leidimo vykdymą, pareigūnams nebuvo pateikti.

III. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo argumentai ir išvados

6. Administracinėn atsakomybėn patrauktos A. P. atstovo advokato S. D. prašymas tenkintinas.

Dėl ANK 2 straipsnio 3, 4 dalių ir 506 straipsnio 2, 4 dalių taikymo

7. Administracinėn atsakomybėn patrauktos A. P. atstovo advokato S. D. prašyme teigiama, kad abiejų instancijų teismai padarė esminius materialiosios teisės pažeidimus, kurie turėjo įtaką neteisėto nutarimo ir nutarties priėmimui, nes teismai netinkamai aiškino ir taikė ANK 506 straipsnio 2, 4 dalių, Policijos įstatymo 21 straipsnio, Lietuvos Respublikos želdynų įstatymo 14 straipsnio 2 dalies, Kauno miesto želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 32 ir 43.2 punktų nuostatas.
8. Kasacinės instancijos teismo teisėjų kolegija pirmiausia pažymi, kad šie argumentai yra identiški (analogiški) argumentams, išdėstytiems administracinėn atsakomybėn patraukto S. D. prašyme atnaujinti jo (S. D.) administracinio nusižengimo bylą, ir į šiuos (administracinėn atsakomybėn patraukto S. D. prašymo atnaujinti jo administracinio nusižengimo bylą) argumentus yra atsakyta Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų kolegijos nutartyje Nr. 2AT-44-699/2018, priimtoje atnaujintoje S. D. administracinio nusižengimo byloje. Be to, šiose abiejose atnaujintose A. P. ir S. D. administracinio nusižengimo bylose yra nagrinėjamos administracinio nusižengimo, numatyto ANK 506 straipsnio 2 ir 4 dalyse, padarymo aplinkybės dėl to paties – 2017 m. rugpjūčio 21 d. apie 8.30 val. prie pastato (*duomenys neskelbtini*) nepaklusimo teisėtiems uniformuotų policijos pareigūnų reikalavimams išeiti iš juosta „STOP POLICIJA“ aptvertos teritorijos – įvykio. Todėl teisėjų kolegija šioje atnaujintoje A. P. administracinio nusižengimo byloje remsis (vadovausis) analogiškais (tais pačiais) motyvais, nurodytais nutartyje Nr. 2AT-44-699/2018, priimtoje atnaujintoje S. D. administracinio nusižengimo byloje.
9. Skundžiamu pirmosios instancijos teismo nutarimu A. P. nubausta pagal ANK 506 straipsnio 2 ir 4 dalis už tai, kad šiame nutarime nurodytu laiku ir vietoje nepaklusdo teisėtiems uniformuotų policijos pareigūnų reikalavimams išeiti iš juosta „STOP POLICIJA“ aptvertos teritorijos, iš kurios ji (A. P.) buvo išvesta jėga, toliau nevykdė teisėtų policijos pareigūnų reikalavimų –

peržengė juostą „STOP POLICIJA“ bei pateko į aptvertą teritoriją ir tokiais veiksmais pažeidė Policijos įstatymo 21 straipsnio nuostatas.

10. Pagal Policijos įstatymo 5 straipsnio 1 dalį policijos uždaviniai yra: 1) žmogaus teisių ir laisvių apsauga; 2) asmens, visuomenės saugumo ir viešosios tvarkos užtikrinimas; 3) neatidėliotinos pagalbos teikimas asmenims, kai ji būtina dėl jų fizinio ar psichinio bejėgiškumo, taip pat asmenims, nukentėjusiems nuo nusikalstamų veikų, administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų), ekstremaliųjų situacijų ar panašių veiksnių; 4) nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) prevencija; 5) nusikalstamų veikų ir administracinių teisės pažeidimų (nusižengimų) atskleidimas ir tyrimas; 6) eismo automobilių keliais priežiūra. Policijos įstatymo 21 straipsnyje nustatyta, kad, įgyvendindamas policijos uždavinius, pareigūnas turi teisę duoti sau nepavaldiems asmenims teisėtus nurodymus ar pateikti reikalavimus, o jeigu asmenys jų nevykdo ar priešinasi, panaudoti prievartą; pareigūno reikalavimai ir nurodymai turi būti vykdomi nedelsiant; teisėti ir pagrįsti pareigūnų reikalavimai ar nurodymai yra privalomi visiems fiziniams ir juridiniams asmenims, organizacijoms, neturinčioms juridinio asmens statuso, šių organizacijų ir juridinių asmenų padaliniais; už šių reikalavimų ar nurodymų nevykdymą asmenys atsako įstatymų nustatyta tvarka.
11. Administracinė atsakomybė už policijos specialiosios juostos ar kitos įvykio vietos perimetrą ribojančios užtvartos su užrašu „STOP POLICIJA“ perėjimą, pervažiavimą, nuplėšimą ar nugriovimą numatyta ANK 506 straipsnio 2 dalyje, o šio straipsnio 4 dalyje – už statutinio valstybės tarnautojo, karo policijos ar žvalgybos pareigūno teisėto nurodymo ar reikalavimo nevykdymą, išskyrus šio kodekso 556 straipsnyje nurodytus atvejus.
12. Teisėjų kolegija dar kartą pažymi ir tai, kad ANK 2 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog asmuo atsako pagal šį kodeksą tik tuo atveju, jeigu jis yra kaltas dėl administracinio nusižengimo padarymo, o 4 dalyje – pagal šį kodeksą atsako tik tas asmuo, kurio padaryta įstatymų uždrausta veika atitinka šiame kodekse nustatytus administracinio nusižengimo požymius. ANK 7 straipsnyje nurodyta, kad asmuo pripažįstamas kaltu dėl administracinio nusižengimo padarymo, jeigu jis šį teisės pažeidimą padarė tyčia ar dėl neatsargumo. Šiame straipsnyje nurodant kaltės formas – tyčią ir neatsargumą, detalizuojama minėta ANK 2 straipsnio 3 dalies nuostata, kad asmuo pagal ANK atsako tik tuo atveju, jeigu jis yra padaręs administracinį nusižengimą būdamas kaltas. Kaltė yra vienas iš įstatyme numatyto administracinio nusižengimo sudėties požymių, todėl jos turinio atskleidimas yra svarbus pagrindžiant administracinės atsakomybės taikymą, atitinkamo administracinio nusižengimo, numatyto ANK, požymių buvimą. Administracinio nusižengimo požymiai, apibūdinantys jo išorinę (objektyvieji požymiai) bei vidinę (subjektyvieji požymiai) puses, sudaro bendrą visumą. ANK 8 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad administracinis nusižengimas yra tyčinis, jeigu jis padarytas tiesiogine ar netiesiogine tyčia. Tiesioginė tyčia yra tyčinės kaltės rūšis. ANK 8 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad administracinis nusižengimas yra padarytas tiesiogine tyčia, jeigu: 1) jį darydamas asmuo suvokė pavojingą veikos pobūdį ir norėjo taip veikti; 2) jį darydamas asmuo suvokė pavojingą veikos pobūdį, numatė, kad dėl jo veikimo ar neveikimo gali atsirasti šiame kodekse numatytų padarinių, ir jų norėjo. Valinis tyčinės kaltės elementas ANK 8 straipsnyje apibūdinamas atsižvelgiant į tyčios rūšis ir administracinio nusižengimo, kurio tyčinė kaltė konstatuojama, sudėties ypatumus (formalioji ar materialioji sudėtis). Veikų, ANK aprašytų formaliaja sudėtimi, valinis tiesioginės tyčios elementas, pagal ANK 8 straipsnio 2 dalies 1 punktą pasireiškia tuo, kad kaltininko valia sutelkta į pavojingos veikos padarymą. Psichinis santykis su pavojingos veikos padariniais įstatyme nenurodomas. Apibūdinant tiesioginę veikų, aprašytų materialiosiomis sudėtimis, tyčią (ANK 8 straipsnio 2 dalies 2 punktas), valinis

elementas reiškia ne tik kaltininko psichinį santykį su padaryta veika, bet ir jo psichinį santykį su ANK numatyto nusižengimo padariniais.

13. Tiek iš nagrinėjamos atnaujintos A. P., tiek iš atnaujintos S. D. administracinio nusižengimo bylų medžiagos matyti, kad 2017 m. vasarą Kaune, (*duomenys neskelbtini*) ir kitose miesto gatvėse, vyko medžių šalinimo darbai. Taip pat iš šių bylų duomenų matyti, kad Kauno miesto savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyrius 2017 m. rugpjūčio 1 d. išdavė leidimą Nr. 36-6-699A atlikti saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo, genėjimo darbus (b. l. 6). Šiuo leidimu (*duomenys neskelbtini*) leista kirsti atitinkamo skersmens ir leidime nustatytu terminu nurodytą kiekį (iš viso 217 vnt.) paprastųjų kaštonų. Leidime nurodoma ir tai, kad šaligatvio rekonstrukcijos darbų metu buvo pažeista kaštonų šaknų sistema, o medžių šalinimo darbus vykdė UAB „K.“.
14. Abiejų administracinio nusižengimo bylų įvykio dienos (2017 m. rugpjūčio 21 d.) rytą įvykio vietoje (prie (*duomenys neskelbtini*) namo) susirinkusi žmonių (apie 10 asmenų) grupė, tarp kurių buvo ir administracinė atsakomybėn patraukti asmenys – A. P., V. J. ir jų atstovas advokatas S. D., reiškė pasipiktinimą dėl, jų nuomone, nepagrįsto kaštonų kirtimo ir, nesitraukdami iš UAB „K.“ darbuotojų „STOP“ juosta aptvertos teritorijos, neleido pradėti darbų – iškirsti likusių penkių kaštonų. Pagal bylų duomenis, UAB „K.“ Želdinių priežiūros skyriaus viršininkas R. B., supratęs, kad gali kilti konfliktas, apie tai pranešė miesto savivaldybės pareigūnams. Į įvykio vietą atvykus policijos pareigūnams, buvo išsiaiškinta, kad minėta bendrovė turi teisę vykdyti darbus, savivaldybės sprendimas (*duomenys neskelbtini*) iškirsti 217 medžių (paprastųjų kaštonų) nebuvo pakeistas, jo vykdymas nesustabdytas; įvertinus situaciją kaip grėsmę, keliančią pavojų asmenų saugumui ir viešajai tvarkai, teritorija buvo aptverta policijos specialiąja juosta „STOP POLICIJA“. Bylose nustatyta, kad policijos pareigūnai tiek iki teritorijos užtvėrimo šia juosta, tiek ir po to kelis kartus susirinkusiems asmenims, tarp jų ir patrauktiems administracinėn atsakomybėn, nurodė pasitraukti iš nesaugios teritorijos, reikalavo pasitraukti už „STOP POLICIJA“ juostos. Tiek A. P., tiek jos atstovas advokatas S. D. bei kiti keli asmenys nepakluso policijos pareigūnų reikalavimui, todėl buvo prievarta išvesti už „STOP POLICIJA“ juostos.
15. Dėl Konstitucijos 36 straipsnio ir Susirinkimų įstatymo 1, 2, 6, 7 straipsnių nuostatų taikymo yra pasisakyta minėtos atnaujintos S. D. administracinio nusižengimo bylos nutarties Nr. 2AT-44-699/2018 11 ir 11.1 punktuose, todėl teisėjų kolegija šioje nutartyje, vadovaudamasi šiais įstatymų reikalavimais, jų nekartoja.
16. Minėta, kad nagrinėjamoje byloje A. P. pripažinta kalta padariusi ANK 506 straipsnio 2 ir 4 dalyse numatytus nusižengimus ir nubausta atitinkamo dydžio bauda už tai, kad 2017 m. rugpjūčio 21 d. apie 8.50 val. (*duomenys neskelbtini*), nepakluso teisėtiems uniformuotų policijos pareigūnų reikalavimams išeiti iš „STOP POLICIJA“ juosta aptvertos teritorijos, iš kurios buvo išvesta jėga, toliau nevykdė teisėtų policijos pareigūnų reikalavimų, peržengė juostą „STOP POLICIJA“ ir pateko į aptvertą teritoriją.
17. Skundžiamame Kauno apylinkės teismo 2017 m. spalio 19 d. nutarime konstatuota, kad nagrinėjamoje byloje surinktais įrodymais nustatyta, jog A. P. padarė administracinius pažeidimus, numatytus ANK 506 straipsnio 2 ir 4 dalyse. Šis teismas, pacitavęs kaip liudytojų apklaustų policijos pareigūnų V. P., A. S., A. V., D. N., K. V., E. K., M. L., R. K., taip pat liudytojo D. P. ir administracinėn atsakomybėn patraukus A. P. parodymus, nurodė, kad A. P. kaltę įrodo byloje surinkta rašytinė medžiaga: administracinio nusižengimo protokolo duomenys; policijos pareigūnų – Kauno apskrities vyriausiojo policijos komisariato (toliau – Kauno aps. VPK) Viešosios tvarkos valdybos viršininko R. S. ir Tarnybos organizavimo

skyriaus viršininko V. P., vyresniojo specialisto A. S., Kauno aps. VPK Patrulių rinktinės 2-osios kuopos Mobilaus būrio vado A. V. ir vyriausiųjų patrulių K. V., E. K., M. L., D. N., R. K., Kauno aps. VPK Panemunės policijos komisariato Veiklos skyriaus vyresniosios tyrėjos A. M. – tarnybinių pranešimai; Kauno miesto savivaldybės administracijos Aplinkos apsaugos skyriaus 2017 m. rugpjūčio 1 d. leidimas saugotinių medžių ir krūmų kirtimo, persodinimo ar kitokio pašalinimo, genėjimo darbams; policijos pareigūno P. M. ir Kauno miesto savivaldybės administracijos darbuotojos I. M. elektroninis susirašinėjimas apie tai, kad Kauno miesto savivaldybė nebuvo informuota apie 2017 m. rugpjūčio 21 d. Kaune, (*duomenys neskelbtini*), numatomą surengti protesto akciją dėl medžių kirtimo; išrašas iš elektroninės policijos pranešimų registravimo sistemos; administracinio sulaikymo protokolas; daiktų ir dokumentų paėmimo protokolas; kompaktiniame diske (CD) įrašyta vaizdo medžiaga; R. B. paaiškinimas; administracinę atsakomybę traukiamo asmens atstovų prašymai dėl priegigos prie elektroninių bylų kortelių suteikimo, šias susijusias bylas nagrinėti kartu ir atidėti posėdžius ir prašymas nutraukti administracinio nusižengimo teiseną; Lietuvos dendrologų draugijos protokolas; Kauno miesto kaštonų apsaugos 2016–2020 metų programa, patvirtinta Kauno miesto savivaldybės tarybos 2016 m. liepos 12 d. sprendimu; Kauno miesto želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių, patvirtintų Kauno miesto savivaldybės tarybos 2016 m. lapkričio 29 d. sprendimu, ištrauka; 2017 m. rugpjūčio 13 d. prašymas-pretenzija, adresuotas Kauno miesto merui, šio miesto savivaldybės administracijai ir Aplinkos apsaugos skyriui; 2017 m. rugpjūčio 20 d. prašymas sustabdyti neteisėtą saugotinių Kauno miesto medžių šalinimą, adresuotas Kauno regiono aplinkos apsaugos departamentui ir Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai; Kauno miesto savivaldybės atsakymai; 2017 m. rugpjūčio 20 d. pranešimai, adresuoti Kauno aps. VPK, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, policijos generaliniam komisarui, Kauno miesto savivaldybės administracijai, Lietuvos advokatų tarybai, Lietuvos Respublikos kultūros paveldo departamentui ir šio departamento Kauno teritoriniam padaliniiui; Kauno apylinkės teismo 2017 m. rugpjūčio 28 d. nutartis dėl laikinųjų apsaugos priemonių taikymo; antstolės R. St. faktinių aplinkybių konstatavimo 2017 m. rugpjūčio 18 d. protokolas su nuotraukomis; kita bylos medžiaga. Skundžiamame nutarime teismas nurodė, kad A. P. kaltės dėl pažeidimų nepripažino, jos kaltę dėl aptariamų pažeidimų patvirtina byloje esantys pirmiau išvardyti rašytiniai įrodymai ir tiesiogiai įvykį stebėjusių kaip liudytojų teismo posėdyje apklaustų policijos pareigūnų V. P., A. S., A. V., D. N., K. V., E. K., M. L., R. K. ir liudytojo D. P. parodymai, R. B. paaiškinimai, pažeidimo faktą patvirtina byloje esantis vaizdo įrašas. Pažymėtina, kad šiame nutarime nėra nurodyta ir teismas nieko nepasisakė bei visiškai nedetalizavo A. P. kaltės – tyčios rūšies. Apeliacinės instancijos teismas, rašytinio proceso tvarka išnagrinėjęs administracinio nusižengimo bylą pagal administracinę atsakomybę patrauktos A. P. atstovo advokato S. D. apeliacinį skundą, kuriuo buvo prašoma apylinkės teismo nutarimą panaikinti ir administracinio nusižengimo teiseną nutraukti, 2017 m. gruodžio 21 d. nutartimi Kauno apylinkės teismo 2017 m. spalio 19 d. nutarimą administracinio nusižengimo byloje paliko nepakeistą ir A. P. atstovo advokato apeliacinio skundo netenkino. Nagrinėjamoje byloje (analogiškai kaip ir S. D. byloje) abiejų instancijų teismai pripažino, kad policijos pareigūnų reikalavimai buvo teisėti. Šiuo aspektu dar kartą pažymėtina, kad nagrinėdamas atnaujintą administracinio nusižengimo bylą teismas yra saistomas toje administracinio nusižengimo byloje įsiteisėjusiais nutarimu ir nutartimi nustatytų aplinkybių (ANK 662 straipsnio 13 dalis). Faktinės aplinkybės, t. y. tai, kad A. P. nevykdė teisėto policijos pareigūnų nurodymo, reikalavimo pasitraukti iš nesaugios, laikinai apribotos asmenims patekti vietos, kad, prievarta iš jos patraukta, perėjo „STOP POLICIJA“ juostą, yra nustatytos. Todėl ir nagrinėjamoje byloje pripažinti, kad šios aplinkybės nustatytos esmingai pažeidžiant proceso teisės reikalavimus, teisėjų kolegija neturi teisinio pagrindo.

18. Tačiau teisėjų kolegija dar kartą pažymi, kad kaltė yra būtinas kiekvieno asmens, padariusio administracinį nusižengimą, administracinės atsakomybės subjektyvusis pagrindas. ANK 7 ir 8 straipsniuose, įtvirtinančiuose kaltės formas ir rūšis, apibūdinami kiekvienai kaltei – vientisam psichiniam procesui, santykiui su daroma veika ir jos padariniais – būtini, neatskiriama kartu egzistuojantys ir vienas kitą lemiantys intelektinis bei valinis elementai. Kaip minėta, apibūdinant veikas, aprašytas formaliosiomis sudėtimis, intelektinis tiesioginės tyčios elementas pasireiškia ANK uždraustos pavojingos veikos pobūdžio suvokimu, o valinis elementas pasireiškia tuo, kad kaltininko valia sutelkta į pavojingos veikos padarymą. Kaltė, būdama subjektyvi kategorija, kartu yra objektyvus, realiai egzistuojantis reiškinys, todėl teismo sprendime ji turi būti nustatyta, ji negali būti preziumuojama, turi būti nurodomi argumentai, iš kurių būtų matyti objektyviai egzistuojanti asmens, padariusio pavojingą veiką, kaltė. Nagrinėjamu atveju teisėjų kolegija konstatuoja, kad abiejų instancijų teismai, spręsdami A. P. kaltės klausimą, neatsižvelgė į visus šiam klausimui spręsti pakankamai reikšmingus bylos duomenis bei aplinkos apsaugos klausimus reglamentuojančius teisės aktus. Be to, teisėjų kolegija dėl 1998 m. birželio 25 d. pasirašytos Orhuso konvencijos 1, 3 straipsnių, Želdynų įstatymo (priimto 2007 m. birželio 28 d. ir įsigaliojusio nuo 2008 m. sausio 1 d.) 2, 3, 10, 14 straipsnių nuostatų taikymo jau pasisakė atnaujintos S. D. administracinio nusižengimo bylos nutarties Nr. 2AT-44-699/2018 13 ir 13.1 punktuose, todėl šioje nutartyje, vadovaudamasi šių teisės aktų reikalavimais, jų nekartoja.
19. Iš nagrinėjamos A. P. bylos duomenų (analogiškų ir S. D. administracinio pažeidimo bylos duomenims) matyti, kad, 2017 m. vasarą dalyje Kauno miesto gatvių pradėjus medžių kirtimą, suinteresuota visuomenė reiškė nepasitenkinimą, prašė stabdyti medžių šalinimo darbus, įvairioms instancijoms rašė skundus. Dėl pirmosios instancijos teismo nutarime minėtame 2017 m. rugpjūčio 13 d. prašyme-pretenzijoje (pasirašytame 10 asmenų, tarp jų ir A. P.) nurodytų aplinkybių, Dendrologų draugijos 2017 m. rugpjūčio 18 d. protokole nustatytų duomenų ir pirmosios instancijos teismo nutarime pažymėtos Kauno apylinkės teismo 2017 m. rugpjūčio 28 d. nutarties yra pasisakyta atnaujintos S. D. administracinio nusižengimo bylos nutarties Nr. 2AT-44-699/2018 13.2 punkte, todėl teisėjų kolegija šioje nutartyje, vadovaudamasi šiais duomenimis, jų nekartoja. Tačiau teisėjų kolegija pažymi, kad šie bylos duomenys teismui buvo žinomi, administracinių nusižengimų bylas tiek pagal administracinę atsakomybę patrauktos A. P. atstovo advokato S. D., tiek pagal administracinę atsakomybę patraukto paties S. D. apeliacinius skundus nagrinėjo ta pati apeliacinės instancijos teismo teisėja. Į minėtus duomenis iš esmės nebuvo atsižvelgta, nes, kaip matyti iš abiejų instancijų teismų priimtų sprendimų, jie nebuvo laikomi turinčiais reikšmės sprendžiant A. P. kaltės, taikant jai administracinę atsakomybę pagal ANK 506 straipsnio 2 ir 4 dalis, klausimą.
20. Kaltės esmę, jos turinį sudaro psichinis asmens santykis su teisine reikšmę turinčiais veikos požymiais, pavojingais padariniais ir situacija, kuriai esant padarytas administracinis nusižengimas. Apeliacinės instancijos teismo nutartyje pasisakyta, kad byloje esanti vaizdinė medžiaga patvirtina, jog medžiai įvykio vietoje nebuvo reikiamai pažymėti, kaip to reikalauja Kauno miesto želdynų ir želdinių apsaugos taisyklių 32 punktas, tačiau šis faktas, taip pat faktas dėl pačių medžių būklės nedaro savivaldybės išduoto leidimo kirsti (*duomenys neskelbtini*) 217 medžius neteisėto. Be to, apeliacinės instancijos teismas priimtoje nutartyje net nevertino vieno iš apeliacinio skundo argumentų dėl Dendrologų draugijos sudarytos ekspertų komisijos 2017 m. rugpjūčio 18 d. protokole nurodytų duomenų, kurie, kaip pažymi šis teismas, yra susiję su savivaldybės išduoto leidimo teisėtumu. Tačiau, teisėjų kolegijos vertinimu, šiuo nagrinėjamu atveju suinteresuota visuomenė turėjo teisę iš savivaldybės reikalauti kokybiškos informacijos apie ketinamą iškirsti medžių būklę, prašyti atlikti želdinių būklės ekspertizę, o

kaip rodo bylos medžiaga, į pateiktus prašymus ir reikalavimus nebuvo reaguojama. A. P., kaip ir kiti įvykio vietoje susirinkę asmenys, buvo įsitikinusi, kad siekia visuomenei naudingo rezultato, kad vykdo Želdynų įstatymo 14 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą nuostatą, jog fiziniai ir juridiniai asmenys neturi leisti neteisėtų veiksmų ar neveikimo, jeigu dėl to želdynai ir želdiniai galėtų būti sunaikinti ar pažeisti, kartu reiškia ir įstatymu jai deleguotą pareigą – neleisti iškirsti (*duomenys neskelbtini*) dar likusių neiškirtų paprastųjų kaštonų. A. P., kaip ir kiti su ja buvę asmenys, nesitraukė nuo medžių, neleido UAB „K.“ vykdyti darbų, nes, pasitraukus iš įvykio vietos, nukirtus medžius, jau neliktų galimybės atlikti kokybišką jų būklės ekspertizę, juolab atkurti buvusią situaciją.

21. Teisėjų kolegija, atsižvelgdama į byloje esančius duomenis, susidariusią situaciją, kuriai esant nebuvo paklūsta policijos pareigūnų reikalavimams ir pereita „STOP POLICIJA“ juosta, konstatuoja, kad A. P. veikoje nėra kaltės, jos valia buvo sutelkta ne į pavojingos veikos padarymą, o į bent laikiną medžių išsaugojimą nuo iškirtimo, kol bus išsiaiškinta jų būklė. Nesant administracinės atsakomybės patrauktos A. P. veikoje būtinojo subjektyviojo požymio – kaltės, pirmosios instancijos teismo 2017 m. spalio 19 d. nutarimas ir apeliacinės instancijos teismo 2017 m. gruodžio 21 d. nutartis, kuria administracinė atsakomybė patrauktos A. P. atstovo advokato S. D. apeliacinis skundas atmestas ir minėtas pirmosios instancijos teismo nutarimas paliktas nepakeistas, naikintini ir administracinio nusižengimo teiseną A. P. nutrauktina.
22. Teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso 662 straipsnio 14 dalies 2 punktu,

n u t a r i a :

Panaikinti Kauno apylinkės teismo 2017 m. spalio 19 d. nutarimą ir Kauno apygardos teismo 2017 m. gruodžio 21 d. nutartį administracinė atsakomybė patrauktos A. P. administracinio nusižengimo byloje ir administracinio nusižengimo teiseną A. P. nutraukti.

Teisėjai

Armanas Abramavičius

Audronė Kartanienė

Aldona Rakauskienė